

Ander eksekutivo

1. O akanutno raporto vaš i evaluară kerel referenția k-o **palutno ekserćio le evaluarăqo le POCU anΘ-o domenio le texnikane asistenția aj phenen lesqe palal o kontrakto Raporto Finalo Evaluarăqo POCU anΘ-0 Domenio le Texnikane Asistenția, khetanes le datenqe seturănça vi metadate**. Kadava si stukturime p-o trin teme palal i tipologia le intervenćienqi finançime kaΘar le spećifiko obiekćivură (OS) le Aksaqe 7 Texnikani Asistenția anΘar o kadro le POCU 2014-2020.

2. Palal le Evaluarăqo Plano POCU, i akanutni evaluară si jekh evaluară le tiposqi "MESO" k-o nivelo le programosqi¹. O Plano le evaluarăqo dikhel kã savi Aksa Prioritară POCU te avel evaluyme mākār jekh drom p-o parkurso le vremăqo vaš i implementară, sar dikhel pes laqi kontribućia, laqo andipen k-e spećifiko obiekćivură, tha' vi anΘar o dikhipen vi avere kerdine efektură, mangine vaj bimangine. I Evaluară ingerdās vi le analize k-o nivelo le projekturănqo, ingerindoj sa kadã o nivelo mikro le analizaqo, anΘar o intermedio le studie kazonqe save metodença vi spećifiko texniqe.

3. O skopo le evaluarăqe ekserćie si te lokhären jekh mañamento informimen le Progresesqo Operaćionalo Manuśesqo Kapitalo 2014-2020 vi i adoptară le dećizienqi p-i bazale de dovedurănqi.

4. **O evaluarăqo ekserćio** k-aj kerel o obiekto kadale raportosqo vaš i evaluară dikhel jekh analiza anΘ-e detalie le gradosqo vaš o astaripen le stabilime obiekćivurănqe k-o nivelo le 7-to Aksa Texnikani Asistenția anΘar o POCU, k-o teritorialo nivelo, sektorialo vi le gruposqo ćinta (sar dikhel pes le dikhinde domenură), anΘ-o raporto le spećifiko obiekćivurănça, paš o impakto le intervenćie finançime ći akana, respektivo o thovipen kodole rigaqo anΘar kadava progreso k-aj sino eksklusivo kadale astarinde invervenćienqe kaΘar o POCU.

5. Le evaluyme intervenćie k-o nivelo kadale evaluaćiaqo ekserći, finançime kaΘar o POCU 2014-2020 i 7-to Aksa Texnikani Asistenția, sas grupime anΘ-e **trin (3) evaluarăqe teme (TE)** k-aj das len kathe maj tele vi keren kntribućie k-e **3 Spećifiko Obiekćivură (OS)** aferento kadale Aksaqe:

- **I 1-to Tema: I evaluară le kontribućaqi POCU k-o laćharipen le kapacitetaqi AM vi OI le POCU k-aj te keren zestiună vi te implementarisaren eficiento vi efikaćie o operaćionalo programo** (I Aria le ućharimasqo – o spećifiko obiekćivo 7.1:O laćhararipen le kapacitetaqi AM vi OI le POCU te zestiunisaren vi implementisaren eficiento vi efikaćie o operaćionalo programo)
- **I 2-to Tema : I Evaluară le kontribućaqi POCU k-o laćhāripen le kapacitetaqi vaš le beneficiaro POCU te implementisaren eficiento vi efikaćie le projektură**

¹ AnΘ-i Rumunia si kerdine duj tipură evaluaćqe sar si jekh makro tiposqi k-o nivelo le Akordosqo le Phralimasqo vi kolaver k-o nivelo save PO (MESO), gelindoj sa kadã i abordară le evaluarăqi aferento save kadrosqi finanćiaro angalutno.

le tiposqe FSE (I Ara le ucharimasqo – specifiko obiektoivo 7.2 O lachararipen le kapaçitetaqi le beneficiaro POCU te **implementisaren eficiento vi efikaçie le projekturã le tiposqe FSE)**

- **I 3-to Tema : I Evaluarã le kontribuçaqi POCU k-o barãripen le gradosqo vaş i informarã le beneficiaronqi vi le potençialo beneficiarie POCU dikhindoj le aktiviteta k-aj aşti te aven implementime le astarimaça le FSE (I Aria le ucharimasqo :o specifiko obiektoivo 7.3 o Barãripen le gradosqo vaş i informarã le beneficiaronqi vi le potençialo beneficiarie dikhindoj le aktiviteta k-aj keren o obiektoivo le FSE, i valorizarã vi implementarã le laçe praktikeqne vi iniçiative anΘ-o domenio FSE)**

6. Palal o Butipenqo Lil si dikhinde **7 puçhimata vaş i evaluarã** save temaqe aj panΘa duj suplimentaro vaş i 1-tuni Tema :

- *PE1-tuno: Savo si o dikhlo progreso anΘ-e le thana vizime (le reziunie maj çãra aj maj but barãrde) vi le vizime/ dikhle grupurã anΘ-o phandipen le laçhãrimaça le kapaçitetaqi vaş le beneficiaroruã POCU te implementisaren le projekturã FSE aΘ-o modo eficiento vi efikaçie ?*
- *PE2-to: AnΘ-e savi mãsurã si o dikhlo progreso si le POCU?*
- *PE-to: AnΘ-e savi mãsurã si vi aver bimangle efekturã, pozitivu vaj negativu?*
- *PE4-to: AnΘ-e savi mãsurã o efekto nakhavel le arie vaj le dikhle grupurã le intervençaqe?*
- *PE5-to: AnΘ-e savi mãsurã si le efekturã durabilo p-o jekh maj bari vaxt?*
- *PE6-to: Save mekanismurã lokhãrde / pharãrde le efekturã? Save sine le karakteristikoko keje kontekstualo vaş le kadale mekanismurã?*
- *PE7-to: Tha' vi anΘ-e savi mãsurã aşti le butã te aven maj şukar kerdine ?*

7. I 1-tuni Tema aferento le OS 7.1 si la o jekhtuno puçhipen vaş i evaluarã dindi le kapaçitetaqi AM vi OI aj maj duj puçhimata vaş i evaluarã suplimentaro dindi le gradosqe vaş i efikaçiteta le mekanismurãnqi vaş o tradipen le politike vaş i inkluziune soçialo kerdine le rromenge, respektivo le gradosqe vaş i efikaçiteta le kerdine aktiviteta kerdine le administraturãnΘar le globalo skeme vaş le granturã POCU vi le administraturã le aferento skeme le instrumenturãnqe finançiaro:

- *PE1-tuno: Savo si o dikhlo progreso anΘ-o dikhpenle kapaçitetaqo AM vi OI POCU te zestionisarel vi te implementisarel anΘ-o modo eficiento vi efikaçe PO?*
- *PE2-to: Savo si o grado le efikaçitetaqo vaş le mekanismurã le tradimasqe le politike vaş i soçialo inkluziunã kerdine le rromenqe?*

I METODOLOGIA VAŞ I EVALUARã

8. O proçeso vaş i evaluarã sas thovdo p-o jekh kombinacje le metodonqi kerdine k-o nivelu save evaluarãqo vi lãş jekh savi abordarã k-aşte asigurisarel vi o prinçipo le triangularãqo vi o kidipen ledatenqo vi le informaçiie suficiento le analizenqe vaş i evaluarã. P-o drom le evaluarãqo

sar dindi jekh bari importanța le kontekstosqe faktură, ama vi le modosqe sar astaren pes /sar paruvden pes le phandimata kauzalo vi le mekanismură vaș o kerdipen le rezultatonqo.

9. Le Metodură vi le instrumentură vaș i evaluară planifikime vi efektiv o aplikime anΘ-o proceso le evaluarăqo ingerde: o dokumentaro rodipen, i procesară vi i analiza statistiko le serienqe le datenqe– p-i baza le datenqe kontekstualo kidine, interviură, ateliero butănoqo, jekh fokus grupo naționalo sar instrumento le analizaqo vi le validarăqo vaș le konstatară vi le konkluzie, le studie kazonqe, sondaze vaș i opinie, i analiza le influenqe fakturānqi anΘ-o mekanismo vaș o kerdipen le rezultatenqo vi avere efeturānqe, grafice vaș o dikhipen le datenqo.

10. I evalujme vaxt sas i vaxt le implementarāqi vaș le intervenqe POCU 2014-2020 anΘ-o domenio le texnikane asistենqe:kaΘar o astaripen le POCU zi k-i data le referenqaioqo **31.06.2023**. Kadava raporto kerel pesqi koćentraqe p-i evaluară POCU ekserqicio 2023 (k-aj uqharel i vaxt januario 2021 - junio 2023), ingerindoq vi le referenqe k-o evaluarăqo ekserqicio 2021 palal dindo agor. I Evaluară kerdās es anΘ-i vaxt **martio - juliolo 2023**.

E TANGIMATA LE METODOLOGĂKE

11. I Metodologia vaș i evaluară sas aplikime anΘ-e e maj bari rig bi pharimango notabilo anΘ-o kadro OS 7.1,k-aj ingerdās k-e tangimata metodologiko. Save kadalenqa, si vareso tangimata semnifikativo sar si anΘ-o kazo OS 7.1 vi 7.2 kodā phandini le opqiuonenΘar limitime vaș o alosaripen le projekturānqo k-aj te aven ingerde anΘ-e studie kazosqe aj i ekqepqe le projektosqi ASA POCU (o korkorro projekto k-aj ingerdās vi le speqifiko aktivitatea vaș o barāripen le beneficiaronqi kapaciteta). Kadā limitarā, tangipen inklās anΘar i kauza le predominanto tipo vaș le intervenqe le astarimasqe le AM vi OI k-aj sas len prinqipalo jekh karaktero logistiko. Tha' sa kadā, o uqho grado vaș i implikarā le vareso faktură interesime anΘ-i evaluară andās jekh suplimentaro provokarā. AnΘ-o kado le OS 7.3,le tangimata metodologikane prinqipalo kerdine pes anΘar i absenqa le informaqañqi dinde le grupurānΘar qante vi i populaqe anΘ-o generalo. Kadā lipsa le datenqi sas jekh provokar semnifikativo anΘ-o proceso vaș i evaluară. Tha' save kadalenqa, k-ašte les date vaș o dikhipen le populaqaqo anΘ-o generalo, line pes informaqe kaΘar le Evrobarmetrură periodiko vi dedikime.

12. Tha' sa kadā, jekh aver aspekto metodologikano importante rezultime zi kaΘar o nivelu le palutne ekserqicio vaș i evaluară, sas kodova ke, anΘ-o kadro POCU, p-i baza le informaqe dinde le AM POCU, *qi si anΘ-i implementarā le projekturānqi POCU (le Akse 1-7, 8, 9) finanqe le skeme vaș o globalo grant vaj le aferento skeme le intrumentenqe finanqe*. Tha' avel pes, o Puqhipen vaș i Evaluară gin 3-to”Savo sas o grado vaș i efikaqiteta le kerdine aktivitetenqo le: *Administraturā le globalo skemenqe le grantonqe POCU? Administraturā le aferento skemenqe vaș le finanqe instrumenturā?*” qi maj kerdās o objekto le analize le ekipe le evaluarāqe.

ASPEKTURĂ GENERALO DIKHINDOJ LE EVALUJME INTERVENQE

AnΘ-o dikhipen le aigurarāqo jekhe koerento kadrosqi vi uitaro vaș i funkqionarā le institute respnsabilo le zestiunāqa le Evropeno Soqialo Fondo anΘ-i vaxt 2014-2020, i **Aksa 7-tuni le Texnikane Asistենqa anΘar o kadro le POCU** uqharel le nevoje vaș i finanqarā vaș i

implementară anΘ-e laĉhe kondiĉie le Programosqe Operaĉionalo Manuŝesqo Kapitalo AnΘ-e kadava senso, i akxa le Texnikane Asistenĉia le POCU kerel akĉiune anΘ-i komplementaritatea le Operaĉionalo Programo I Kapaĉiteta Administrativo vi o Programo Operaĉionalo le Texnikane Asistenĉia anΘ-o dikhipen le proĉedudalo laĉħarimatenqo, respektivo o isidipen jekhe grilaqo vaŝ i salarizară uniko vaŝ o personalo implikime anΘ-o managemeto vi kontrolo le FESI, o isidipen le komune kriterie vaŝ i rekrutară le personalosqi etc.

13. Le Aksaqe Prioritaro Texnikane Asistenĉie si **jekh korkorro apelo vaŝ le projektură** (POCU/155/7/4/Operaĉiune aferento le Obiectivosqe kompozito OS AT POCU k-aj uĉarel save le trin obiectivură speĉifiko OS 7.1/7.2/7.3)), isindo sa anΘ-i derulaĉi, palal o fapto ke si le angline thovimos ŝi k-o agoripen le fondurănqo vaj ŝi k-o mmento le phandimasqo vaŝ o operaĉionalo programo.

14. Ŝi k-i data le referenĉaqo vaŝ i evaluară, respektivo 30.06.2023, sas kontraktime 239 projektură anΘ-o kadro le AP 7, aj kadalenqe sas kolektime le dates anΘ-i baza jekhe obiectivosqi komozito aferento le save trinenqe obiectivură speĉifiko dikhle le Evaluarăqe Teme. AnΘar o dikhipen le distribuĉie le ginesqo vaŝ le projektură p-o tipură le beneficiaronqe eligibilo le 7-to Aksaqe kerel pes konstatară ke ăl maj but projektură si implementime k-o nivelo le OIR-urănqo (178 projektură) le distribuĉaĉa ekilibrime vi MIPE (38 projektură), palal lende aver struktură (MDLPA, MMPS, MEC).

15. OS 7.1sas les sar obiectivo laĉħarăpen le kapaĉitetaqo AM vi OI le POCU te zestionisarel vi te implementisarel eficiento vi efikaĉe o programo operaĉionalo, aj sar impakt azukerdo **jekh rata barărdi vaŝ o nakhipen le FSE** anΘ-i Rumunia. I Asistenĉa dindi anΘ-o kadro le OS 7.1 ingerdăŝ anΘar i prisma, o dikhipen le portofoliosqo vaŝ le projektură analizime finansiario vazdipen vaŝ le pokimata administrativo/ logistiko le AM vi OI POCU, le pokimatenqe le salarie lesqe personalosqe vi kontraktualo, i finanĉară vareso projekturănqo le texnikane konĉinuto (sar misalăqe o ingerdipen e datenqo anΘ-o SMIS, o keripen le vizitenqo k-o than, i kontraktară le projekturăngi etc.), i finanĉar le projekturăngi vaŝ i formară le personalosqi AM, OI vi le membronqi le i CM POCU, i finanĉară vareso projekturăngi vaŝ o vazdipen le Naĉionalo Punkto le Rromenqo, aj vi jekh projekto le evaluarăqo k-o nivelo le programosqo.

16. O Obiectivo speĉifiko 7.2 mangel pesqe o **laĉħaripen le kapaĉitetaqo vaŝ le beneficiario le ŝi POCU te implmentisarel eficiento vi efikaĉe projektură le tiposqe FSE**. Kadava keripen trebul te ingerelas ke jekh kapaĉiteta zorăldini le beneficiaronqi POCU te implementisaren kadala projektură, le azukerdino rezultato jekhe implementarăqo maj eficiento vi efikaĉe kadale projekturăngi vi, impliĉito, ke jekh rata maj bari le nakhimasqi le evropene fondurănqe anΘ-o kadro le POCU.

17. O Obiectivo speĉifiko 7.3 sas le o prinĉipalo skopo **o barăripen le gradosqo vaŝ i informară le beneficiaronqi vi le potenĉialo beneficiario POCU** dikhindoj le aktiviteta k-aj keren o obiectivo FSE vi i valorizară vi i implementară le laĉhe praktike vi le iniĉiative anΘ-o domenio

FSE². AnΘar le azukerde rezultatură ginavdās pes jekh maj baro grado vaś i informarā le beneficiaronqi vi le potençialo beneficiaro dikhindoj le oportuniteta dindine le POCU vi le modaliteta vaś i akcesarp le fondurānqi FSE, aj vi jekh barāripen le kadale zanglipen dikhindoj le projekturā kofinançime le Evropena Uniune, kaΘar o 46% anΘ-o 2013 k-o 60% anΘ-o 2023.

E KONKLUZIE VI LE REKOMANDAÇIE LE EVALUARÅQE

E konkluzie dikhindoj le intervençie anΘ-o domenio le texnikane asistença (OS 7.1/7.2./7.3)

18. Opral vareso phrarimata iniçialo similaro, POCU sas les jekh mah laçi performançia a sar o POSDRU. Tha' save kadalença, le duj programurā açhine anΘar le iniçialo palpale açhimatenqe, le nangimasqe vaś le resurse manuśesqe vi le palpale açhipen vaś o akceso le texnikane asistençia AnΘ-o kazo le POCU, le palpale açhimata sas maj but phande le kompleksitetaça vaś le intervençie, le sistemiko intervençie le tiposqe piloto vi i kolaboraçia avere operaçionalo programurānça. AnΘ-o ansamblo, i evoluçie POCU anΘ-i vaxt 2014-2022 phenel ke sas vi sukcesurā vi provokarā, andinel i neçesiteta jekhe atento zestionarā, le intestiçie anΘe le manuśesqe resurse, simplifikaçie, automatizaçie vi optimizaçie vaś le proçedure vi le butāqe proçesurā k-ašte te aresen ke obiectivarā avutne programurā operaçionalo. Maj but, jekh planifikarā buteberşenqi vi jekh monitorizaçia atentā aşti te kerel prevençie le vareso problemurānqi arakhle p-o drom.

19. OS 7.1 sas les jekh semnifikativo impakto k-i konsolidarā, le kapaçitetaqi AM vi OI POCU. Kerel pes înreziştrārā laçhimatengi anΘ-o dikhipe le stukturānqo, manuśesqe resurse, le sisteme vi le butāqe instrumenturā, vi anΘ-i komparaçie le vaxtaça POSDRU, vi anΘ-i komparaçie le anglal evaluarāça. Tha' sa kadā, i angazarā le personalosqi kontrktualo kerdās kontribuçie semnifikativo k-o uçaripen le nevojenqe vaś le manuśesqe resurse k-o nivelu le AM şi OI, ama i problema le biperdimasqo vaś le manuśesqe resurse açhol jekh preokuparā aktualo, sar si dindo o legislativo konteksto vi o bizanglimos dikhindoj i posibilitea te angazisarel le personalo kontraktualo anΘ-i avutni vaxt le programarāqi. K-ašte astaren kadā provokar, trebul te astarel pes i fidelizarā le permanento personalosqi le AM vi OI aj te zinzarel pes, putarel pes i skema le personalosqi atunç kana kadā buti aşti te avel posibilo. Aj na anΘ-o palutno than, o barāripen le kapaçitetaqi le AM vi OI POCU sas influençime vi le faktorurānΘar sar si i eksperiençia kidini anΘ-e 16 berşa i funkçionarā vi i stabiliteta le fakoronqi vaś o şeripen k-o nivelu le OI.

20. I Evaluarā le kapaçitetaqi le beneficiaronqi vi le potençialo beneficiaro te implementisaren efieçiento vi efikaçe le projekturā le tiposqe FSE phenel jekhe barārimasΘar le kadale kapaçitetaqi p-i vaxt le programarāqi 2014-2020, komparativo le vaxtaça anglutni programarāqi, 2007-2013 ama na sar efekto direkto le OS 7.2.. Tha' sa kadā, kerel pes konstatarā ke save aktivitatea k-aj kerde impakto direkto p-o beneficiaro kerde kontribuçie pozitivu k-i kaliteta le projekturānqi k-aj

² | Versiunā aprobime le Programosqi Operaçionalo Manuśesqo Kapitalo-14 dec. 2020

si anΘ-o kurso le implementarāqo vi, implícito, k-o kerdipen le obiekтивurānqo vi le çintenqo POCU, inklusivo k-o grado le nakhimasqo le fondurānqo evropene k-o nivelo le projekturānqo.

21. O Akordo le Texnikane Asistença (ASA POCU) kerdās jekh esençialo rolo vi k-i konsolidarā le kapaçitetaqi AM vi OI p-e save dimensiune le kapaçitetaqe – umane resurses, strukture, proçedure, sistemurā vi instrumenturā tha' vi le beneficiaronqo vi le potençialo beneficiaro te eleborisaren vi implementisaren le projekturā POCU.

22. Tha' save kadalença, le faktorurā le maj bare impakto negativo p-o iplementarāqo progreso le POCU sas o nangipen le kompetençe adekvime vaś le beneficiaro, lengi diversiteta vi le semnifikativo diferençe anΘ-o dikhipen le nevojenqo vaś o vazdipen, i tiknārdi kaliteta vi i frekvença tiknārdi le aktivitetenqi vaś o vazdipen dinde le AM/OI, le eksestvo butā le personalosqe le OI-urānqe, le modifikarā instituçionalo vi i instabiliteta politiqāqe k-aj dikhle pes anΘ-e le paruvimata frkvento le legislaçie vi le reglementarie. Le efekturā negativo kadale faktoronqe sas parçialo kompensime le intervençanΘar kerdine kaΘar o ASA POCU vi avere akçiune kerdine le AM vi OI-urā, speçialo anΘ-i dujto paś le vaxtaqi le programarāqi. Le sesiunie vaś i informarā, le videoklipurā le instrurāqe, le aktualizarā vi le laçhārimata andine le LilesΘar le Beneficiariosqo, aj vi le akçiune vaś i komunikarā direkto vaj o intermedio le sistemosko helpdesk reprezentisarde le instrumenturā le diferito gradurā vaś i utiliteta anΘ-o vazdipen le beneficiaronqo vi anΘ-o barāripen lenge kapaçitetaqo te eleborisaren vi te implementisaren le projekturā POCU.

23. Jekh anΘar le maj semnifikativo kerdimata le eforturānqe vaś i komunikarā sas o laçhāripen le kapaçitetaqo administrativo vaś le beneficiarurā POCU, jekh kompetença esençialo vaś i zestiune le projekturānqi finançime anΘar le fondurā evropene. Aproximativo 77% anΘar le beneficiaro konsiderisaren ke opral o 90% anΘar o nivelo aktualo le kompetença administrativo si datorime le sistemosΘar vaś i zestiune le POCU vi le phandimasΘar kadale sistemosqo le beneficiaronça.

24. O POCU sas les jekh pozitivno impakto semnifikativo k-o nivelo lokalo vi regionalo, kerindoj kontribuçie k-o laçhāripen le deçizionalo proçeso anΘ-e kadala zone, thana aj isindoj jekh efekto le butkeripnasqo p-i orizontalo p-e intervençie anΘ-o domenio le barārimasqo vaś i kapaçiteta manuśesqi k-o nivelo naçionalo. Maj but, paśe duj treime anΘar le entiteta eksprimisarde o mangipen te len finançarā vaś le programurā operaçionalo avutne anΘ-e domenurp sar si i inluziune soçialo, o astaripen le butāqi zor vaj i edukaçie, o siklāripen. Tha' save kadalença, i abordarā çentralizime vaś i komunikarā çie aști te tikhnārel semnifikativo le regionalo dispariteta anΘ-i evaluarā vi i abordarā sa kodolenqi tipurā vaś le projekturā vaj te stimulisaren i kolaborarā avere instituçie anΘ-o domenio le komunikarāqo, avral le aktualo beneficiaro, vaj te laçhāren semnifikativo i kaliteta le komunikarāqi anΘar le beneficiarā vi le grupurā çinte.

REKOMANDAÇIE DIKHINDOJ LE INTERVENÇIE ANΘ-O DOMENIO LE TEXNIKANE ASISTENÇE

Rekomandaçie vaś i vaxt le programarāqi 2021 - 2027

25. AnΘ-e kondiție vaș i zestiune anΘ-i vaxt 2021-2027 jekhe buzetosqi dublo le POEO vi POIDS sar o buzeto le POCU, k-aște astarel k-o barârdo volumo le butăqo, komplementaro le korekto dimensionare vaș o nečasaro le manușesqe resurse vi le butberșesqi planifikarã kadalesqi, si nečasaro i simplifikarã vi i alinirã le procedurãnci operaçionalo, i optimizarã vi i automatizarã vareso procesurãnci (konformo le OUG 23/2023³), o laçhãripen le informatiko sistemasqo , i valorifikarã efiçiento le façiliteta dinde vaș i digitalizarã vi i utilizarã maj buxli le simplifikime pokimatenqi (jekhe barãrimaça le ponderãqi kadalenqi anΘ-o savipen le kategorie pokimatenqe). AnΘ-e kada modo tikhnãrel pes vi o pharimen administrativo vi o volumo le butăqo k-o nivelu le AM vi speçialo k-o nivelu le OI. Sa kadã, o nivelu aktualo vazdino vaș i buti administrativo k-o nivelu le AM vi OI si datorime anΘ-e jekh bari rig le mangimatenqi administrativo eksesivo. Aj kadã, kerel pes i rekomandarã **jekhe semnifikativo simplifikarã kadale mangimãqe**, speçialo o nahipen k-e jekh sistemo vaș i monitorizarã bazime p-e rezultaturã anΘ-o than kodolesqo bazime p-e pokimata, anΘ-i konkordançie le mãsurença vaș i simplifikarã adoptime le Evropeno Komisie vaș i vaxt 2021-2027⁴.

26. AnΘ-o akordo kodolença phendine anglal, kerel pes rekomandarã vaș i efiçientizarã le sistemasqi vaș i raportarã MySMIS vi i instruirã le beneficiaronqi dikhindoj i utilizarã kadalesqi, p-o jekh rig, vaș i efiçientizarã le procesosqi vaș i raportarã, p-o kolaver rig , vaș o tikhnãripen le butãqe volumosqe aferento vi le intermediaro organisme vi k-o nivelu le beneficiaronqo

27. Le Avutne Programurã Operaçionalo Edukaçie/ Siklãripen vi o Astaripen/ Okupaçie (POEO), respektivo i Inkluziune vi i Demnitate Soçialo (POIDS) kam trebul te anglal dikhel **jekh planifikarã butberșenqi vaș i implementarã le programosqi** (preferabilo p-i savi vaxt le programarãqi), le thovdimaça le berșenqe çinte dikhindoj le valorie vaș o thovipen le projekturãncqo, le valorie le kerdine pokimatenqe. ThaÇ sa kadã, si nečasaro i monitorizarã le progresosqi finançiaro vaș o programo anglal o plano buberșesqo thovdino, aj vi identifkarã vi i zestiunã le riskonqi vi iidentifikarã le mãsurenqi vaș i korekçie nečasaro.

28. Avindoj kaΘar i prognoza le implementarãqi vaș o programo operaçionalo, si nečasaro **jekh planifikarã butberșesqi vaș le manușesqe resurse vi materialo/ finançiaro** k-o nivelu AM vi OI, k-aj te ingerel i dimensionarã adekvime lepostonqi nečasaro. Sar le prevederã le OUG 34/2023 aști te afektisaren kadã akçiune, i rekomandarã si e planifikarã le resursenqi viidimensionarã lepostonqi te aven kerdine vi, eventualo, rekaliibrime jekh drom so i skema le barãrimasqi vaș o personalo te avel posibilo.

³ I Ordonança vaș i Urgençã 23/2023 dikhindoj iinstruirã le simplifikimasqe mãsure vi digitalizarãqe vaș i zestiunarã le fondurãnci evropene aferento le Politike vaș i Koeziune 2021 – 2027. O nevo lil normativo simplifikisarel i modalitateta vaș i evaluarã le projekturãnci, asigurisarel iderularã digitalizime save etapenqi jekhe projekturãnci vi ingerel le mekanismurã vaș i interoperabilitate dedikime le simplifikarãqe vaș le procesurã k-aj kam zan anΘar lenΘe le solicianturã vaș i implementarã le projekturãnci .

⁴ E Mãsurie gin 31, 43, 44 anΘar i *SIMPLIFICATION HANDBOOK: 80 simplification measures in cohesion policy 2021-2027* (European Commission, Regional and Urban Policy).

29. K-aște asigurisarel pes jekh astaripen konstanto vi strukturime vaș i zestionarã le POEO vi POIDS, kerel pes i rekomandarã **i kontraktarã jekhe projektuesqo vaș i texnikani asistença komplexo vi jekhe integrime abordariça** k-aj te kerel vazdipen p-e save dimensiune lekapaçitetaqi AM vi OI – manușesqe resurse, strukture, sistemurã, instrumenturã vi procedurie –, aj vi o vazdipen punktualo palal le nevoje inkerde p-o parkurso le implementarãqo.

30. Kerel pes i rekomandarã le barãrimasqi vaș o Komiteto le Monitorizarãqi vaș o Programo Operaçionalo Manușesqo Kapitalo (POCU) anΘar le aktiviteta vaș i formarã, o keripen vi i kolaborarã anΘ-e le membrurã, aj kadala na line/kerdine i formarã anΘ-i vaxt PCUC 2014-2020. Tha' sa kadã, kerel pes i propunerã te kerel pes i efiçientizarã le kidipenqe vaș o Komiteto anΘar le maj konçiso aj akçesibilo prezentarie, kompletime le dezbatemie vi rekomandaçie.

31. AnΘ-o phandipen le OS 7.2, rekondisarel pes i konsolidarã/ o zuralipen vi diversifikarã le iniçiative vaș o astaripen/ vazdipen vaș le beneficiaronqo vi potençialo beneficiaro. Le Sesiunie vaș i instruirã organizime anΘ-o kadro ASA sas phendine sar jekh laçi praktike. Kadã abrdarã trebul te avel buxlisardi vi adaptime k-e neve programurã le tiposqe FSE, jekhe maj bare frekvençaqa, uçaripen regionalo v jekh publiko çinta maj largo. Tha' sa kadã, le tutorialo video kerdine anΘ-o kadro le ASA sine disponibilo p-o sito el MIPE kam trebul te zan angle vi te aven buxlãrde vaș le programurã POEO vi POIDS.

32. Rekomandisarel pes jekh abordarã miksto vaș i komunikarã – çentralizime k-o nivelo AM vaș le generalo aspekturã le programonqe zestiunime vi regionalo k-o nivelo le OIR vaș le speçifiko aspekturã k-aj astaren le nevojenΘar speçifiko vaș le beneficiaro vi potençialo beneficiaro anΘar i regiunã Kerdãs pes i propunerã le barãrimasqi jekhe planosqo vaș i komunikarã integrato anΘ-e AM POIDS/POEO vi OI-urã, le akçentoça p-i komnikarã online anΘar o intermedio le platformenqo le serviçio online helpdesk. Tha' sa kadã, kerel pes i sugestia vaș i utilizarã le miçloçã le komunikarãqe online vi le platformenqe k-aște baröl o dikhpen le videokliponqo vaș i instruirã vi te keren optimizarã le motoronqi vaș o rodipen (SEO) jekhe maj bare akçesibiliteta p-o Google. Jekh portalo online dedikime le informarãqo vaș le beneficiar aști te avel barãrdo k-aște del suplimentaro resurse, eksemplo le kazurãnqo praktike, le rãspunsurã k-e puçhimata frekvento vi aver relevanto gidurã.

33. AnΘ-o dikhpen le Lilesqo vaș o Benefiçiaro, rekomandisarel pes i aktualizarã le konçinutosqi periodiko k-aște reflektisarel le paruvimata vi le nevoje le beneficiaronqe. Le analize periodiko vaș i identifikaçie le nevojenqi vaș i klarifikaçie vi instrukçiune suplimentaro trebul te aven kerdine anΘ-i kolaborarã le personaloça AM vi OI-urã. Kadã kolaborarã aști te avel maj efiçiento vi k-e jekh abordarã unitaro k-o nivelo le organizaçie k-aj kam zestiunisaren le neve programurã le tiposqe FSE.

34. Le rekomandaçie vaș o OS 7.3 keren konçentrarã p-o sistemo vaș i implemntarã le komunikarãqi anΘ-o konteksto le avutne programurãnqo operaçionalo. Kerel pes i propunerã vaș o astaripen jekhe abordarãqo integrime vi çentralizime anΘ-i komunikarã k-aști barãrel o impakto vaș le alokarã finançiaro. Kadala rekomandaçie dikhen :

- I Utilizară le indikatorăŋqi vaş o kerdipen vi rezultato komun save programenqe operaçionalo, integrame anΘ-i Strategia vaş i Komunikară le Instrumentonqi Strukturalo vi anΘ-e Planură bersutne vaş i komunikară. Fişes descriptivo trebul te dikhen klaro le modaliteta vaş i kolektară le datenqi vi i frekvença kidimaqi kadalenqi.
- O astaripen vi o laçhăripen le platformaço MySMIS vaş i komunikară le beneficiaronça. I konsolidară/ o zuralipen le phandimasqo vaş le komunikatorură le Instrumentonqe Strukturalo k-o nivelo naçionalo vi o barăripen le aktivitetanço vi le instrumentură k-aşte barōn le kompetençe vaş i komunikară le beneficiaronqe anΘ-o phandipen le grupurănça çinte le projekturănqe.
- I Implikară le ofiçeronqi vaş i monitorizară vi aver speçialisto anΘ-i komunikară, inklusivo le universiteta vi le privato kompanie, anΘ-e aktiviteta vaş i komunikară anΘ-i reça vaş le butkerdinematenci vaş i informară opral le Instrumentură Strukturalo. Kadă kam azutisarel k-o tikhnăripen le diferençe regionalo anΘ-i evaluară le similaro projekturănqi.
- O angal gelipen vaş le aktiviteta k-şte barōl i kapaçiteta administrativo le beneficiaronqi vi e sistemasqi vaş i implementară, inklusivo anΘar o dikhipen le komunikarăço. Tha' sa kadă, rekomandisarel pes o laçhăripen vaş i implikară le beneficiaronqi k-o deçizie lokalo vi regionalo.